

Til medlemmene i styringsgruppent for lektorutdanningen

Innkalling til møte i styringsgruppen for lektorutdanningen Møte 1 2017

Tidspunkt: 23. februar 2017, Kl. 13.00–15.00

Møtested: 2. etg. Langesgt. 1-2

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjente protokoller fra tidligere møter

III Diverse tilbakemeldinger fra utvalgsleder

Orienteringssaker:

- Sak 1/17**   **Gjennomgang av ny organisering av lektorutdanningen**
Saksnotat/ presentasjon
- Sak 2/17**   **Økonomistrukturen i lektorutdanningen økavd.**
Orientering ved Steinar Vestad, Økonomiavdelingen
- Sak 3/17**   **Åpent møte om praksis 9. mars**
Saksnotat
- Sak 4/17**   **Programsensorrapport - lektorutdanningen**
Rapport fra programsensor/ orientering av programrådsleder Mette Andresen
- Sak 5/17**   **Eventuelt**

**Styringsgruppen for
lektorutdanningen**

Ephorte:

Sak 1/17

**Gjennomgang av ny organisering av
lektorutdanningen**

Presentasjon og notat: «Organisering av lektorutdanningen ved
Universitetet i Bergen»

Orienteringssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte: 23. februar 2017

ephorte:

Bakgrunn

Utdanningsutvalget satte ned en arbeidsgruppe i september 2015 som fikk i oppgave å vurdere organisering av lektorutdanningen. Arbeidsgruppen leverte sin innstilling i juni 2016. Fakultetsledelsen ved de av fakultetene som har lektorutdanning, diskuterte innstillingen i et eget møte i august 2016. Her ble det gitt tilslutning til rapportens konklusjoner og anbefaling knyttet til opprettelsen av en styringsgruppe for lektorutdanningen samt endringer i mandatet og sammensetningen av programstyret.

Etter dette har det blitt laget et mandat for Styringsgruppen for lektorutdanningen, i tillegg til at notatet «Organisering av lektorutdanning ved Universitetet i Bergen» er ferdigstilt og godkjent.

Vedlagt følger notatet «organisering av lektorutdanningen ved Universitetet i Bergen».

I møtet vil det i tillegg bli holdt en presentasjon om den nye organiseringen.

Tove Steinsland 08/02/2017

Vedlegg: organiseringa av lektorutdanningen ved UiB

Organisering av lektorutdanningen ved Universitetet i Bergen

22. november 2016

Den sentrale koordineringen av UiBs lektorutdanninger blir organisert gjennom programrådet for lektorutdanningen og styringsgruppen for lektorutdanningen. Programrådsleder og programkoordinator har særskilt ansvar for å følge opp programrådet og styringsgruppen. I det følgende blir alle disse funksjonene beskrevet nærmere.

Programrådet for lektorutdanningen er rådet for hele porteføljen av lektorutdanningsprogram ved UiB, inklusive PPU og etter- og videreutdanningstilbud rettet mot skoleverket. De deltakende fakultetene har én representant hver, og velger selv representasjon. Fakultetsrepresentantene har et særskilt ansvar for å ivareta fakultetets perspektiv i programrådet. Leder- og nestledervervet går på omgang blant faglig ansatte fra profesjonsprogrammene ved de deltakende fakultetene. Lederverv i underliggende arbeidsutvalg skal også gå på omgang, og må ses i sammenheng.

Programrådet har ansvar for:

- Å koordinere arbeidet med studieplaner og undervisning i alle lektorutdanningstilbud ved UiB. Studieplanrevisjoner som berører felleskomponenter i programmene, må drøftes i programrådet før vedtak fattes ved fakultetene.
- Å koordinere de profesjonsfaglige delene i lektorutdanningen: Praksis, pedagogikk og fagdidaktikk.
- At nasjonale retningslinjer og rammeplaner formidles og følges opp på fakultetene
- Å gi styringsgruppen tilrådinger i saker av strategisk karakter.
- Å drøfte dimensjonering av de enkelte studietilbudene innenfor tildelt ramme før fakultetene selv melder inn sine studieplassallokeringer til SA etter ordinære rutiner.
- At UiBs kvalitetssikringsrutiner følges.
- Å behandle høringsaker som berører lektorutdanningen ved UiB.
- Å gi styringsgruppen innspill til årlig praksis- og driftsbudsjett, og rapportere på bruken av midlene.
- Å utarbeide felles informasjonsstrategi for lektorutdanningen.
- Å drøfte hvilke EVU-satsninger mot skolen UiB bør delta i, i dialog med UiB Videre.

Programrådet er sammensatt av:

- Programrådsleder, oppnevnes av UiB sentralt.
- Fakultetsrepresentanter. Nestleder velges blant disse. Leder av de lokale lærerutdanningsutvalgene bør være enten representant eller vararepresentant.
- To studentrepresentanter fra henholdsvis femårig lektorutdanning og PPU, utnevnt av fagutvalgene.
- Representanter fra Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune.
- UiB Videre og leder av praksisutvalget og har observatørstatus.

Styringsgruppen for lektorutdanningen har overordnet ansvar for ressursallokering og for å fatte vedtak i saker som er av strategisk betydning for lektorutdanningene og EVU-tiltak rettet mot skoleverket, herunder dimensjonering og budsjett. Styringsgruppen har beslutningsmyndighet i saker der programrådet ikke kommer til enighet.

Styringsgruppen har ansvar for:

- Å ta initiativ til strategisk utvikling av lektorutdanningen ved UiB.

- Å vedta endringer i dimensjonering og fordeling av studieplasser etter at fakultetene har gitt sine innstillinger.
- Å gi tilråding til universitetsledelsen om praksis- og driftsbudsjett.
- Å fatte vedtak i saker som er av strategisk betydning for lektorutdanningene og for EVU-tiltak rettet mot skoleverket.
- Behandle saker der programrådet ikke blir enige.

Styringsgruppen er sammensatt av:

- Dekanene ved de fakultetene som inngår i lektorutdanningen.
- Et studentmedlem fra enten PPU eller integrert lektorutdanning. Oppnevnt sentralt.

Styringsgruppen ledes av dekan ved det fakultetet som har programrådsleder. Leder og programrådsleder tar initiativ til møter. Styringsgruppen kan etter ønske fra studentene utvides med ytterligere en student med tale- og forslagsrett.

Programrådsleder har ansvar for:

- Å fremme UiBs syn i interne og eksterne organer i saker som berører lektorutdanningen.
- Å fremme saker til styringsgruppen og programrådet.
- Høringsuttalelser som vedrører lektorutdanningen spesielt.

Programrådsleder er sekretariatsansvarlig for styringsgruppen og for programrådet.

Programkoordinator er organisatorisk plassert ved Studieadministrativ avdeling (SA) og er UiBs administrative koordinator for lektorutdanningen og er sekretær for programrådet og styringsgruppen.

Programkoordinator har ansvar for:

- Å forberede saker til programrådet i samarbeid med programrådsleder, og til styringsgruppen i samarbeid med programrådsleder og leder av styringsgruppen
- Å forvalte driftsbudsjettet i samråd med programrådsleder.
- Å koordinere rekrutterings- og informasjonsarbeid knyttet til lektorutdanningene, i samarbeid med fakultetene og rekrutteringsgruppen ved Studieadministrativ avdeling.

Ansvarsfordelingen mellom fakultetene og Studieadministrativ avdeling:

Studieadministrativ avdeling:

- Har ansvar for administrasjon og oppfølging, samt å ivareta sekretariatsfunksjonen for programrådet og styringsgruppen.
- Bidra i arbeidet med studentrekruttering, timeplanlegging og andre studieadministrative støttefunksjoner etter behov.

Fakultetene:

- Har studieplanansvar for sine studieprogram og emner, og ansvar for å sikre at rammeplaner og kvalitetssikringssystemet følges.
- Oppnevner representant til programrådet for lektorutdanning og avgjør sammensetting av sine interne råd og utvalg.
- Har ansvar for eksamens- og timeplanlegging i samarbeid med eksamens- og timeplanleggingsressursene på SA.
- Har ansvar for saksbehandling og studieveiledning og melder inn sine studieplassallokeringer til SA etter ordinære rutiner.

- Har ansvar for faglige vurderinger i opptak til PPU.

Økonomi og dimensjonering

Studietilbudene innen lektorutdanningen er et felles ansvar for de involverte fakultetene. Programrådet utarbeider forslag til budsjett for driftsmidler. Styringsgruppen kan gjøre vedtak som har økonomiske konsekvenser for de involverte fakultetene. Styringsgruppen behandler budsjettforslag fra programrådet innen tidsrammen for det ordinære budsjettarbeidet ved UiB. Driftsbudsjettet legges til Studieadministrativ avdeling og forvaltes av programkoordinator.

Studieplasser

Lektorutdanningen har øremerkede studieplasser fra departementet innenfor både PPU, integrert lektorutdanning, og også på masternivå (erfaringsbasert master i undervisning). Det er knyttet aktivitetskrav til disse studieprogrammene. Fakultetene kan derfor ikke omdisponere plassene til andre utdanningstilbud ved eget fakultet eller unnlate å lyse ut studietilbud innenfor sin tildelte ramme. Det forventes at fakultetene legger til rette for at studieplassene blir utnyttet på en best mulig måte. Derfor er det viktig at fakultetenes forslag til opptaksrammer for det enkelte lektorutdanningstilbud, drøftes i programrådet og i styringsgruppen før anbefaling om dimensjonering går videre. Anbefalingen må ta høyde for både fakultetenes samlede ressursituasjon og tilgjengelige praksisplasser i skoleverket.

**Styringsgruppen for
lektorutdanningen**

Ephorte:

Sak 3/17   Åpent møte om praksis, program

Saksnotat/ forslag til program

orienteringssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte: 23. februar 2017

ephorte:

Det skal holdes et åpent møte om praksis i lektorutdanningen, der målgruppen er studenter og ansatte som jobber med lektorutdanningen. Det er satt av en halv dag til møtet. Formålet er å sette fokus på praksis i lektorutdanningen, og å få belyst spørsmål knyttet til organiseringen av denne. Dato for arrangementet er 9. mars.

Det er satt ned en arbeidsgruppe som har utformet programmet for møtet. Et utkast til program ble drøftet i programrådets møte i januar. Vedlagt følger programmet.

Saken legges fram til orientering.

Tove Steinsland 08/02/2017

Vedlegg: Program

Program for ope møte om lektorutdanninga

Lektorutdanninga ved UiB: Format, dimensjonering, teori og praksis

Hausten 2016 sette studentane lektorutdanninga ved Universitetet i Bergen på dagsorden. Det var særskilt tilhøvet mellom teori og praksis i denne utdanninga som vart tematisert. Dette er bakgrunnen for at me no inviterer til eit ope møte om lektorutdanninga.

Me spør: Kva er spesielt med lektorutdanninga ved UiB? Kvifor vel me å studera eller arbeida her? Korleis er tilhøvet mellom praksis, disiplin- og profesjonsfag og korleis bør det vera? Kva er visjonen vår for lektorutdanninga ved UiB?

Tittelen «Lektor» er ein stolt tittel; ein skal vera kry over å kunne kalla seg det. Difor har me samla fleire aktørar innanfor lektorprogrammet som vil koma med sine syn og meiningar, spesielt med tanke på samspelet mellom praksis, disiplin- og profesjonsfag. Korleis kan me vidareutvikla lektorutdanninga? Korleis skal heile UiB utvikla eigarskap til lektorutdanninga?

Målgruppe: Studentar, programrådet, praksisutvalet, styringsgruppa, utdanningsleiarar, instituttleiarar, pedagogar, didaktikarar, emneansvarlege på fag som inngår i lektorutdanninga, lektoradministratorar, praksislærarar og skuleeigarar i partnerskular inklusive universitetsskular.

Stad: Universitetsaulaen

Tid: 9. mars, kl. 11:30-16:00

Meld deg på her: <https://skjemaker.app.uib.no/view.php?id=3071904>

11:30	lunsj
12:00-12:10	Velkomen
12:10- 12:30	<i>Lektorutdanninga, sett frå eit studentperspektiv, erfaringar og ønske,</i> Sondre Kvamme, student og leiar for FIL
12:30-12:50	<i>Samspelet mellom teori og praksis i didaktikken,</i> Mette Susanne Andresen, programrådsleiar for lektorutdanninga
12:50-13:10	<i>Lektorutdanninga ved UiB: profesjonsfag, disiplin- og praksis.</i> Ved Svein Ivar Angell, leiar av praksisutvalet
13:10-13:30	pause
13:30-14:00	<i>Programsensorrapporten frå 2016, kva seier den?</i> Bjarte Reidar Furnes, nestleiar av programrådet og ein studentrepresentant diskuterer rapporten (namn kjem)
14:00-14:20	<i>Kva erfaringar og tankar har praksisfeltet om vår organisering av lektorutdanninga?</i> Morten Rosvold, Bergen kommune
14:20-14:50	Gruppearbeid
14:50-15:50	<i>Paneldebatt om lektorutdanninga,</i> deltakarar: studentrepresentant Sondre Kvamme, viserektor for utdanning Oddrun Samdal, instituttleiar på LLE Johan Myking, programrådsleiar Mette Andresen, leiar for praksisutvalet Svein Ivar Angell, programstyreleiar og dekan på MN-fakultetet Helge Dahle, Morten Rosvold, Rå skole- Bergen kommune
15:50-16:00	Avrunding

**Styringsgruppen for
lektorutdanningen**

Ephorte:

**Sak 4/17   Rapport fra koordinerende programsensor
for 2016**

Rapport/saksnotat/orientering

Orienteringssak

Notat

Til: Styringsgruppen for lektorutdanningen

Møte: 23. februar 2017

ephorte:

Per Ramberg har vært oppnevnt som koordinerende programsensor for lektorprogrammet for perioden 01.01.15-31.12.16. Han har levert en sensorrappport for hvert av disse to årene. Rapporten for 2016, ble levert i desember 2016.

Funksjonen som koordinerende programsensor kommer i tillegg til de fakultære programsensorene. Blant koordinerende programsensor sine oppgaver er å gjennomgå de årlige fakultære programsensorrapportene. I 2016 ble han også blant annet bedt om å vurdere den faglige kvaliteten i studieprogrammene, og å kvalitetssikre praksis og vurdere relevans for dagens skole.

Rapporten legges i denne omgang fram til orientering. Rapporten vil være et av temaene i det opne møtet om lektorutdanningen 9. mars. Videre oppfølging blir nærmere vurdert etter dette.

Saken legges fram til orientering.

08.02.2017/TOVST

Per Ramberg
PLU / NTNU
7094 Trondheim

Trondheim 21.12.2016

Rapport fra koordinerende programsensor for 5-årig lærerutdanning (5LU) ved Universitetet i Bergen (UiB)

1. Oppdraget

Jeg er oppnevnt som koordinerende programsensor for lærerutdanningene ved UiB for perioden 01.01.2015 tom 31.12.2016.

I oppdragsbrevet er følgende oppgaver listet opp:

- Kvalitetssikring av programstyrets arbeid
- Kvalitetssikring av praksis og vurdering av relevans for dagens skole
- Vurdering av den faglige kvaliteten i studieprogrammene
- Gjennomsyn av årlige programsensorrapporter fra de tre fakultære programsensorene i lærerutdanningen
- Ta initiativ til årlige møter med de tre fakultære programsensorene
- To årlige besøk ved UiB som innbefatter møter med programstyreleder og øvrige medlemmer av programstyret for lærerutdanningen, møte med studentrepresentanter og eventuelt møte med viserektor for undervisning ved UiB
- Skrive årlig rapport

Jeg har, etter samråd med programstyreleder og sekretær for programstyret for lektorutdanningen, valgt å fokusere min vurdering på 5-årig integrert lektorutdanning (5 LU). Årsakene til dette er flere. For det første blir 5-årig integrert lektorutdanning hovedmodellen for norsk lærerutdanning fra høsten 2017. For det andre er dette utdanningsprogrammet den mest kompliserte lærerutdanningen ved UiB. Ny rammeplan for 5-årig lektorutdanning ble

iverksatt fra 2013 (ved UiB fra 2014). I denne rammeplanen opererer en med to grupper av fag: Disiplinfag og profesjonsfag (fagdidaktikk, pedagogikk og praksis). Utfordringen er å integrere disiplinfag og profesjonsfag på best mulig måte. Dette innebærer at mange aktører fra ulike institutt ved ulike fakultet samt et antall praksisskoler må samhandle om dette studieprogrammet. For det tredje ser det ut som om nåværende rammeplan for PPU blir avløst av en ny rammeplan fra 2017 med opptakskrav om ha ett fag på masternivå. Derfor er det ikke så relevant å vurdere hvordan PPU fungerer etter dagens rammeplan ved UiB.

I min sensorrapport datert 22.12.2015 er *en* hovedutfordring adressert: Logistikken knyttet til gjennomføring av praksis samtidig som studentene forventes å delta i faglige aktiviteter ved UiB. Denne utfordringen er også adressert av de fakultetsvise sensorene. Dette er muligens den største utfordringen for 5 LU ved UiB. Min rapport fokuserer derfor denne gang på koplingen mellom UiB og lektorutdanningens praksisfelt. Mot slutten av rapporten peker jeg på noen mulige svar på denne utfordringen.

Når det gjelder vurdering av den faglige kvaliteten i studieprogrammene, ba jeg de fakultetsvise programsensorene om å fokusere på dette i sine rapporter for 2016. Dette har blitt fulgt opp av disse sensorene (se vedlegg fra de tre fakultetsvise sensorene).

2. Kilder

Jeg baserer min vurdering på bakgrunn av ulike skriftlige og muntlige kilder. Følgende skriftlige kilder ligger til grunn for vurderingen:

- Rapport fra programsensorer ved HF- fakultet datert 24.11.2016
- Rapport fra programsensorer ved Mat/nat fakultet datert 25.11.2016
- Rapport fra programsensorer ved Psykologisk fakultet 01.12.2016
- Rapport: Organisering av lektorutdanningen (behandlet i UiBs Utdanningsutvalg i sak 46/16 den 5. september 2016)
- Utkast til perioderapport 2014 – 2016 fra Programstyret for lektorutdanning

De muntlige kildene som er lagt til grunn, er:

- 17.10.16: Møte med nestleder og sekretær i Programstyret for lektorutdanningen og nestleder for studieseksjonen ved det Psykologiske fakultet
- 17.10.16: Møte med programsensorene ved de tre involverte fakultetene
- 17.10.16: Møte med lektorstudent som er i sitt fjerde år ved HF
- 18.10.16: Møte med Hordaland fylkeskommune. Bergen kommune ble også invitert til dette møtet, men meldte avbud noen dager før møtet
- 18.10.: Møte med visedekaner med ansvar for utdanning ved HF, Mat/nat, SV og Psykologisk fakultet samt de fakultetsvise programsensorene
- 19.10.16 Møte med praksiskoordinator og leder av praksisutvalget
- 20.10.16: Møte praksisansvarlig og avdelingsledere ved Ytrebygda skole
- 20.10.16.: Møte med praksisansvarlig og avdelingsledere ved Rothaugen skole
- 21.10.16.: Møte med praksisansvarlig ved Danielsen videregående skole
- 21.10.16: Møte med praksisansvarlig ved Amalie Skram videregående skole
- 15.11.16 Samtale med viserektor for utdanning ved UiB

I mine samtaler med de muntlige informantene ba jeg om en vurdering av sterke sider og mer utfordrende sider ved koplingen mellom UiB og lektorutdanningens praksisskoler. I samtalene med visedekaner, nestleder og sekretær for Programstyret for lektorutdanningen, leder for praksisutvalget, praksiskoordinator og viserektor for utdanning ved UiB, ønsket jeg i tillegg en vurdering av hvordan UiB hadde fulgt opp de mer utfordrende sidene ved UiBs 5-årige lektorutdanning som ble adressert i koordinerende programsensors rapport for 2015.

Jeg har gjennom de skriftlige og muntlige kildene dannet meg et bilde av sterke og mer utfordrende sider ved koplingen mellom UiB og praksisfeltet knyttet til den 5-årige lektorutdanningen. I denne sammenheng er det en styrke at de ulike kildene er relativt samstemte om hva som fungerer godt og hva som ser ut til å være utfordringene mht koplingen mellom UiB og dets praksisskoler.

3. Oppfølging av koordinerende programsensors rapport datert 22.12.2015

Følgende utfordringer ble adressert i 2015 - rapporten fra koordinerende programsensor:

Felles visjon for 5 LU ved UiB

Informantene mente at det ikke var gjort noe konkret for å utvikle en felles identitet og visjon for den 5-årige lektorutdanningen ved de ulike fakultetene ved UiB. Dette er en viktig oppgave for UiBs styringsgruppe for lektorutdanningen (jfr neste punkt).

Styring av 5 LU ved UiB og fragmentering innen studieprogrammet

Informantene viste til et utvalg oppnevnt av UiBs utdanningsutvalg 02.09.15 som hadde utarbeidet en rapport om *Organisering av lektorutdanningen* (behandlet i UiBs Utdanningsutvalg i sak 46/16 den 5. september 2016). Mandatet for dette utvalget peker på behovet for å skape styringsmekanismer som gjør lektorutdanningen mer helhetlig, mer oversiktlig og mer synlig. Utvalget anbefaler at ansvarsforhold og myndighet mellom programstyret og fakultetene klargjøres. Videre anbefales det å opprette en sentral styringsgruppe for lektorutdanningen der ledelsen ved de involverte fakultetene er representert. Styringsgruppen skal ha det overordnede strategiske ansvaret for

lektorutdanningen, mens programstyret får et klarere faglig ansvar. Utvalget foreslår også at programstyret skal ha ansvar for etter- og videreutdanningstilbud rettet mot skolen. For å styrke den sentrale styringen av UiBs 5-årige lektorutdanning foreslås at programkoordinatorfunksjonen for lektorutdanningen overføres til den sentrale SA.

Noen av informantene mener at styringsgruppen må ledes av viserektor for utdanning, og at mandatet for denne gruppen må innebære større ambisjoner enn *Styringsgruppen møtes minimum en gang per semester, og har beslutningsmyndighet i saker der programstyret ikke kommer til enighet.* I forslaget fra utvalget står det riktignok også at styringsgruppen skal ha et overordnet ansvar for ressursallokering, og for å fatte vedtak i saker av strategisk betydning.

Frafall i 5 LU ved UiB og profesjonsfagene de tre første årene

Det ble ikke vist til at det var gjort noe konkret her. Lektorstudenter mente at et større innslag av profesjonsfag (pedagogikk, fagdidaktikk og praksis) de tre første årene av lektorutdanningen ville ha økt studentenes motivasjon for å bli lærer, og at frafallet da sannsynligvis ville ha gått ned. Pr dato ser det ikke ut til å være konkrete planer om å styrke profesjonsfagene de tre første årene.

Ujevn arbeidsbelastning i 5 LU ved UiB

Et annet utfordrende område som ble påpekt av flere, var manglende samordning av evalueringssystemet knyttet til 5 LU. Her trekker en fram som eksempel at arbeidsmengden på 5 - poeng emnene knyttet til profesjonsfaget i 5 LU, er altfor stor. Denne arbeidsmengden samsvarer ikke med arbeidsmengden knyttet til andre fagemner i studieprogrammet som gir langt flere studiepoeng enn 5. Det ble ikke vist til noen konkrete planer for å endre denne utfordringen.

Utfordringer knyttet til praksis i 5LU ved UiB

Det er to store utfordringer mht UiBs praksisopplegg. Den første er knyttet til logistikken ved at studentene forventes å være aktive i den obligatoriske praksisen samtidig som de skal delta i aktiviteter ved UiB. Studenter uttrykker misnøye med det dilemmaet de her blir satt i. Den andre utfordringen er mangel på spredning av praksisukene. Flere informanter peker på at det bør være mer praksis tidligere i studiet. Konsentrasjonen på 16 uker praksis i 4.året av totalt

20 uker i løpet av hele studiet, svekker mulighetene for god kopling mellom virksomheten på campus og virksomheten i skolen de tre første årene.

Det ser også ut til å være en utfordring å høyne veilederkompetansen i praksisfeltet. Det virker som at kvaliteten på veiledningen av lektorstudenter er for ujevn.

Ingen av informantene kunne bekrefte at det er planer om å få endret praksisopplegget i den 5-årige lektorutdanningen ved UiB. Og det er heller ikke planer om ytterligere styrking av mentorenes veiledningskompetanse.

Forskningsutfordringer knyttet til fagdidaktikk i 5 LU ved UiB

Selv om UiBs ansatte knyttet til lektorutdanningen er svært opptatt av at utdanningen skal være forskningsbasert, påpeker noen av informantene at det er en utfordring å styrke den fagdidaktiske forskningen knyttet til praksisfeltet. Ingen av informantene kunne si om det har skjedd noen endringer her.

5 LU og samfunnsfag ved UiB

I forrige rapport ble det pekt på at UiB burde tilby 5-årig lektorutdanning innen samfunnsfag. I mitt møte med visedekanene ble det informert om at det vil være mulig å ta et samfunnsfag som fag 2 i 5 LU fom høsten 2017, og at det er ambisjoner om at det også skal være mulig å ta samfunnsfag som fag 1 så snart som mulig.

4. Sterke- og utfordrende sider mht koplingen mellom UiB og praksisfeltet

«UiB er opptatt av samfunnsoppdraget og samfunnskontakten, men det ser ikke ut til å gjelde skole og lærerutdanning».

Dette er et sitat fra en av informantene. Om dette er korrekt eller ikke, har ikke jeg noe grunnlag å mene noe om. Men jeg mener at det er svært viktig for en lærerutdanningsinstitusjon å ha tett og god kontakt med lærerutdanningens praksisfelt, dette gjelder både praksisskolene og skoleeierne.

Følgende områder ble trukket fram av informantene mht ulike sider ved koplingen mellom UiB og praksisfeltet:

Styring av 5 LU

Noen av informantene mener at 5 LU i for stor grad er administrativt styrt. «Ledelsen sentralt, ved fakultet og institutt må i større grad ta ansvar for styringen av dette kompliserte utdanningsprogrammet», sier en av informantene.

Det blir også vist til at en høsten 2016 har vært i et slags vakuum mht styringen av 5 LU idet det ikke har vært noen møter i programstyret, og at en har vært uten leder av programstyret fra semesterstart til midten av oktober.

Praksisutvalget er et nyttig organ som drøfter ulike sider ved koplingen mellom aktiviteter ved UiB og i skolen. Dette utvalget har også en god representasjon ved at ulike parter er medlemmer i dette utvalget (fakultet, praksisfeltet og studentene). Men det pekes på at det er satt av en svært knapp ressurs til ledelsen av dette utvalget.

Logistikkutfordringer

Praksisansvarlige ved skolene er negative til kollisjoner mellom aktiviteter ved UiB og praksis i langpraksisperiodene. De 20 ukene praksis i skolen er obligatorisk i hht nasjonal rammeplan, og studentene må derfor kunne ha full fokus på praksis i disse ukene. En student sier at han ikke kan være i skolen på torsdager i langpraksis (praksis i 4.året) pga obligatoriske aktiviteter ved UiB. Dette skaper misnøye på skolen, og det er også et spørsmål om det obligatoriske kravet om 20 uker praksis i skolen kan bli oppfylt i dette tilfelle. Og så vidt jeg

skjønner er ikke dette et engangstilfelle. Det ser ut til å kunne gjelde mange studenter.

En av informantene sier at UiB har forsøkt å løse dette problemet ved at en i langpraksis er i skolen på formiddagen og på undervisning ved UiB på ettermiddagen.

Progresjon i praksis

Det er svært vanskelig å få til en god progresjon i praksis med 4 uker fordelt over 3 år som kortpraksis, og 16 uker i 4. året som langpraksis. Både informantene fra skolen og studentene peker på at det er spesielt vanskelig mht progresjon de tre første årene. De fire ukene blir svært like, og det er stor fare for at studentene ikke får særlig undervisningsansvar de tre første årene.

Mange mentorer i skolen synes kortpraksis er lite tilfredsstillende, og de praksisansvarlige ved skolene må bruke mye tid på å overtale mentorer til å ta på seg veiledning i denne type praksis. En av de praksisansvarlige sier: «Kortpraksis er bortkastet tid». Noen av de praksisansvarlige frykter at dette i neste omgang kan føre til problemer med å finne mentorer som vil påta seg veiledning i langpraksis også. De peker i tillegg på at betalingen for veiledning i kortpraksis er utilfredsstillende.

Det formidles et inntrykk av at praksis egentlig starter i det 4. året, og at noen studenter får «praksissjokk» fordi det ikke er bygd opp en progresjon i praksis de tre første årene. Ideelt sett burde en ha hatt observasjonspraksis i grupper det første året, kanskje parpraksis det andre året, individuelt veiledet praksis det 3. året, og en langpraksisperiode i det 4. året. De praksisansvarlige ved skolene understreker betydningen av å ha minst en lang praksisperiode der studentene får bedre innblikk i alle sider knyttet til lærerjobben, ikke bare undervisning i ulike klasser.

Noen av de praksisansvarlige peker på viktigheten av å få informasjon om studentenes praktiske lærerdyktighet fra kortpraksisperiodene før de kommer i langpraksis. Gjennom en slik informasjon kunne de praksisansvarlige ha funnet mentorer som egner seg best mht veiledning knyttet til de ulike studentenes sterke og svake sider.

Praksiskoordinator

Alle representantene fra partnerskolene fremhever det gode samarbeidet med praksiskoordinator ved UiB. «Effektiv, tilgjengelig, løsningsorientert, forutsigbar, ryddig» er noen av adjektivene som praksisansvarlige ved skolene uttrykker. Det er imponerende at en høsten 2016 pga mange nye studieplasser har maktet å få utplassert flere enn 500 studenter i praksis. Men det er et problem å få utplassert studenter i ungdomsskolen da en her konkurrerer om plassene med lærerutdanningen ved Høgskolen i Bergen.

Praksiskoordinatoren har åpenbart en meget viktig funksjon i UiBs lektorutdanning, men UiB er svært sårbar ved at så mye av ansvaret for praksisutplassering er lagt til *en* person.

Praksisbesøk

Flere informanter fremhever det som positivt at alle lektorstudentene får fire praksisbesøk i det fjerde året, tre besøk av fagdidaktikere og ett besøk av en pedagog. Imidlertid ser det ut til å være ulikheter mht kvaliteten på praksisbesøkene. Noen besøk fungerer glimrende, mens andre besøk henger seg opp i det som noen av de praksisansvarlige ved praksisskolene kaller uviktige detaljer. Det ser derfor ikke ut til å være en felles forståelse av hva som skal vurderes i forbindelse med praksisbesøkene. Vurderingsgrunnlaget knyttet til praksis burde være kjent for alle parter før praksis, dvs studenter, veiledere i skolen, praksisansvarlige ved skolene og fagansatte ved UiB.

Flere informanter påpeker det positive ved at den største andelen av praksis er individuell veiledet praksis. Det å få trene på å ha ansvar alene for læringsaktiviteter i en klasse, er viktig da dette vil være normalsituasjonen når studentene kommer ut i jobb. Imidlertid er det noen informanter som er bekymret for at denne ordningen er under press. Progresjon i praksis er som nevnt tidligere viktig, men noen av informantene frykter at gruppepraksis kan bli den dominerende delen av praksis pga økonomi og stort antall nye studieplasser.

Et annet moment som trekkes fram er betydningen av bedre kontakt mellom praksisbesøkende fra UiB og veiledere i skolen før praksisbesøket. Det er ganske vanlig at den praksisbesøkende fra UiB avtaler praksisbesøk med studentene direkte, og at mentorer og praksisansvarlige ved skolen ikke er inne i denne sløyfen.

Når alle studentene skal ha fire praksisbesøk på ett år, vil noen av praksisbesøkene nødvendigvis komme tidlig i det 4.året. Flere av informantene mener at dette ikke er en gunstig ordning. For mange studenter er praksisbesøket viktig og utfordrende, og spesielt utfordrende blir det når en ikke har fått nok individuell trening i å lede en klasses undervisning før det kommer en «sensor» fra UiB.

En av de praksisansvarlige ved en skole peker på at flere av praksisbesøkene først og fremst vurderer den faglige kompetanse. Han mener at det burde ha vært en bedre balanse på hva som fokuseres ved at også den profesjonsfaglige kompetanse blir vurdert i større grad.

Praksisskolene og praksisveiledning

Noen mentorer fungerer utmerket som veiledere, men det er variabel lærerutdanneridentitet både blant skolens ledere og veiledere. Det samme kan sikkert sies om noen av de fagansvarlige ved disiplinstituttene.

Det understrekes at en burde ha hatt klarere forventninger til mentorrollen, og at det er ulikt mellom skolene i hvilken grad praksisansvarlige sørger for nødvendig informasjon til mentorene. Miniveilederseminar på 2-3 timer er bra, men det er ikke obligatorisk for veilederne. Noen av de praksisansvarlige ved skolene ønsker at veiledere og praksisansvarlige samles før praksisstart for å gjennomgå og drøfte ulike sider ved veilederrollen. Dette kan gjerne være skolebasert hvis mulig. Flere av de praksisansvarlige mener at praksisskolene må involveres mer i UiBs lektorutdanning. Dette kan være nyttig både for UiB og for skolene.

UiBs veiledningshefte er omfattende, noen mener for omfattende, og at det ikke er godt nok kjent blant mentorer og studenter. Heftet burde være mer poengtert og kortfattet, og fulgt opp med møter der en drøfter innholdet i heftet med praksisansvarlige og mentorene ved skolene. Heftet bør vise klare forventninger til veilederrollen, og inneholde klare vurderingskriterier av praktisk lærerdyktighet. Disse kriteriene må være godt kjent både blant studenter, praksisansvarlige og mentorer ved skolene og ansatte ved UiB. Og det er disse kriteriene som må legges til grunn både i veiledningen av studentene ved mentorer i skolen og ved praksisbesøkene fra UiB. Heftet bør også ha klare

prosedyrer for eventuell stryk i praksis. Disse prosedyrene må også være kjent for alle parter før praksis.

Noen praksisansvarlige mener at studentene før praksis må få klar beskjed om at de skal delta i alle aktiviteter knyttet til læreryrket, ikke bare undervisning i klasser når de gjennomfører sine praksisperioder.

Møteplasser mellom UiB og praksisskolene

De praksisansvarlige ved skolene er positive til partnerskolesamlinger, men de påpeker at det burde ha vært flere samlinger pr semester. Realfagssamarbeidet fungerer bedre enn 5 LU ved HF – fakultetet. Det blir imidlertid spennende å se om HUSK (Humaniora i skolen) som et pilotprosjekt med fagene historie og religion, kan utvikle en god samarbeidsmodell med praksisfeltet. Det er to typer møteplasser som etterlyses, en fysisk møteplass og en digital møteplass. På den fysiske møteplassen bør en ha flere møter pr semester mellom praksisansvarlige ved skolene og UiB samt ett møte / seminar mellom UiB og mentorene i skolen før praksis. Når det gjelder den digitale møteplassen, bør UiB etablere en portal for skolene der all nødvendig og relevant informasjon om 5 LU legges ut.

Etter og videreutdanning (EVU)

Med etablering av «Kompetanse for kvalitet» i 2009 der staten tar ansvar for videreutdanning av lærere og skoleledere, er ikke lærerutdanning lenger bare grunnutdanning av lærere. Lærerutdanning omfatter nå grunnutdanning, oppfølging av nyutdannede lærere samt etterutdanning og videreutdanning av lærere. Lærerutdanningsinstitusjoner bør derfor bygge opp både kapasitet og kompetanse til å kunne tilby lærere utdanning i et yrkeslangt perspektiv. Sammenlignet med mange andre lærerutdanningsinstitusjoner har ikke UiB en omfattende virksomhet knyttet til EVU rettet mot skolen. I mitt møte med ulike informanter var det enighet om dette. Allikevel ble det trukket fram noen vellykkete EVU tiltak i regi av UiB:

- Veiledning (15 stp + 15 stp)
- Norsk som 2. fremmedspråk
- Oppfølging av nyutdannede lærere
- Ansvar for et par skoler knyttet til prosjektet «Ungdomstrinn i utvikling» (SKU)

Flere lærerutdanningsinstitusjoner finansierer mange stillinger ved aktivt å delta i EVU. Utdanningsdirektoratet bruker blant annet over en milliard kroner pr år på den statlige videreutdanningsstrategien «Kompetanse for kvalitet». Fra sentrale skolemyndigheter er det gitt klar beskjed om at dette er en varig satsning. I tillegg til å kunne etablere større og mer robuste fagmiljøer ved hjelp av eksterne inntekter, vil sannsynligvis også grunnutdanningen kunne forbedres og bli mer relevant ved at lærerutdannere også deltar i EVU – virksomhet rettet mot skolen. Det ser ut som om UiB mangler et strategisk organ som kan sette dette på dagsorden ved universitetet.

Systematisk samarbeid med skoleeiere

Både Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune ble invitert til møte med koordinerende programsensor i uke 42. Begge skoleeierne hadde takket ja til denne invitasjonen, men Bergen kommune meldte dessverre avbud noen dager før møtet i uke 42. Det ser ut som om den systematiske kontakten mellom UiB og Bergen kommune kan bli bedre.

Hordaland fylkeskommune ønsker et tettere og mer systematisk samarbeid med UiB. De peker på at dagens samarbeid er godt, men det er ikke systematisk nok, og ofte er det uformell kontakt mellom personer. De ønsker et mer institusjonsbasert samarbeid mellom Hordaland fylkeskommune som skoleeier og UiB som lærerutdanningsinstitusjon.

Hordaland fylkeskommune kunne tenke seg samarbeid innenfor flere områder:

- Valg av partnerskoler
- Arbeidsplasser for lærerstudenter
- Oppfølging av nyutdannede lærere
- Skolebasert etterutdanning
- Videreutdanning av lærere
- FOU – prosjekt med relevans for skolen

Hordaland fylkeskommune er fornøyd med flere av studietilbudene som UiB har hatt for lærere. Norsk som 2. fremmedspråk og veiledning nevnes spesielt i denne sammenheng.

Finansiering av 5 LU generelt og av praksis spesielt

Flere av informantene mener at 5 LU ikke er tilstrekkelig finansiert for å sikre en god nok kvalitet. Dette kan gjelde finansiering av noen flere studieemner som kan være spesifikke for lektorstudentene slik at de opplever å gå på et lærerutdanningsprogram gjennom hele studiet. Dette gjelder først og fremst de tre første årene.

Dette kan også gjelde kostnader knyttet til praksis. Skolene ser ut til å mene at det brukes for lite ressurser på praksis, mens ansatte ved UiB peker på utfordringen med å sette av nok ressurser ved fakultet og institutt til denne delen av 5 LU. Noen UH-institusjoner i Norge har løst dette dilemmaet ved at institusjonen sentralt setter av en pott som skal sikre kvalitativ god praksisopplæring før midler fordeles til fakultet og institutt etter en intern budsjettfordelingsmodell.

5. Mulige tiltak for å styrke koplingen mellom UiB og praksisfeltet

For å styrke kvaliteten i 5 LU ved UiB generelt, og koplingen til praksisfeltet spesielt, er det viktig med en tydelig styringslinje samt en klar ansvar- og oppgavefordeling mellom ulike nivå og aktører. Følgende fordeling av ansvar og oppgaver kan bidra til økt kvalitet:

a. Sentral styringsgruppe

Formål

Styringsgruppen skal sørge for nødvendige rammer for å kunne ivareta den tverrfakultære koordineringen av 5 LU, og utvikle felles kvalitetskrav for programmene. Styringsgruppen skal identifisere strategiske utfordringer og gi råd til Rektor i strategiske spørsmål.

Oppgaver

Styringsgruppen har ansvar for:

- strategiske planer
- godkjenning av studieplaner (herunder oppretting/nedlegging av studieretninger og hovedprofiler) og læringsmål for de 5-årige lektorprogrammene etter forslag fra Programstyret.
- anbefalte studieløp og kombinasjoner med sikte på lektoryrket etter forslag fra Programstyret
- dimensjonering av 5 LU etter forslag fra Programstyret
- økonomi herunder allokering av tilstrekkelige ressurser til 5 LU der blant annet praksis sikres med en sentral pott

Sammensetning

Styringsgruppen ledes av viserektor for utdanning. Fakulteter som har fagansvar innen lektorutdanningen, skal være representert med en person fra ledelsen. Studentene og eksterne medlemmer skal også være representerte. De eksterne medlemmene kan være enten fra skoleeier eller skolen, og ha lederansvar i sine organisasjoner. Studiesjefen har sekretariatsansvaret for styringsgruppen.

b) Programstyret for 5 LU

Formål

Programstyret skal kvalitetssikre studieplaner knyttet til 5 LU, og føre tilsyn med at læringsmål nås. Programstyret skal koordinere de disiplinifaglige - og de profesjonsfaglige delene knyttet til 5 LU. Programstyret gir råd til Styringsgruppen i saker av strategisk betydning for 5 LU herunder studieplaner, dimensjonering, anbefalte studieløp, allokering av ressurser mm.

Oppgaver

Programstyret har ansvar for:

- tilrådingen til Styringsgruppen i saker av strategisk karakter
- koordinering og kvalitetssikring av arbeidet med studieplaner og undervisning i alle lektorutdanningstilbud
- semesterplanen der profesjonsfaget er prioritert
- koordinering av de disiplinifaglige – og profesjonsfaglige delene i 5 LU
- EVU rettet mot skolen
- tilretteleggelse for opptak av forelesninger knyttet til 5 LU slik at studenter i obligatorisk praksis slipper å være tilstede i forelesningene jfr DigUiB: «Universitetet i Bergen har fastmontert utstyr for opptak av forelesninger i et utvalg undervisningsrom ved alle fakulteter»
- intern og ekstern informasjonsstrategi knyttet til 5 LU
- utarbeidelse av en årlig rapport om 5 LU ved UiB med vekt på kvalitetsforbedrende tiltak
- at utdanningen er i samsvar med nasjonal rammeplan og nasjonale retningslinjer

Sammensetning

Programstyret ledes av en programstyreleder oppnevnt av Rektor ved UiB. Ledere for de lokale lærerutdanningsutvalgene skal være representerte. Studentene skal være representerte med personer fra de ulike studieprogrammene knyttet til 5 LU (mat/nat og HF, og etter hvert SV). De eksterne medlemmene kan være enten fra skoleeier eller skolen. Studiesjefen har sekretariatsansvaret for Programstyret.

c. Praksisutvalget

Formål

Praksisutvalget skal koordinere og kvalitetssikre arbeidet i partnerskapene. Praksisutvalget skal være et bindeledd mellom partnerskapene og Programstyret.

Oppgaver

Praksisutvalget har ansvar for å:

- arrangere fellesmøter med partnerskapene
- tilby årlige mentorkurs
- utarbeide veilederhefte som gjøres kjent for studenter, mentorer i skolene, praksisansvarlige ved skolene og fagansatte ved UiB
- sikre progresjon i praksis med klare rammer for omfang og ulike praksisformer i 1., 2., 3. og 4. år
- kvalitetssikre praksisbesøk
- sikre og gjøre kjent for alle involverte parter kriterier og prosedyrer knyttet til studenter som står i fare for å stryke i praksis
- etablere og utvikle en portal for skolene der all nødvendig og relevant informasjon om 5 LU ligger

Sammensetning

Praksisutvalget ledes av en person oppnevnt av Styringsgruppen. Praksiskoordinator ved UiB og en vitenskapelig ansatt skal være representert. Studentene skal være representerte med personer fra de ulike studieprogrammene knyttet til 5 LU (mat/nat og HF, og etter hvert SV). Eksterne medlemmene skal være representert gjennom praksisansvarlige ved partnerskoler. Praksiskoordinator ved UiB har sekretariatsansvaret for Praksisutvalget.

d. Partnerskap

Formål

Ansatte ved UiB og praksisansvarlige ved partnerskolene skal samarbeide og samhandle om gjennomføringen av 5 LU etter de rammer og retningslinjer som Styringsgruppen, Programstyret og Praksisutvalget har gitt. Praksisansvarlige skal delta i aktiviteter knyttet til 5 LU både ved egen skole og på campus. Evaluering studieopplegget generelt og praksis spesielt skal skje i samarbeid mellom partene ved UiB og partnerskolene. Partnerskapet skal bidra til FOU-

arbeid ved partnerskolene. Partnerskapene skal også bidra til at en skal kunne veilede uegnete studenter ut av lærerutdanningen på et sikkert grunnlag.

Oppgaver

Partnerskapet har ansvar for å:

- tilby mikroundervisning for studenter i grupper før praksis
- gjennomføre individuelle utviklingssamtaler før og etter praksis
- organisere praksis innenfor de rammene og føringene som Praksisutvalget har gitt – vekt på å finne løsninger som gir mest mulig fleksibel praksis
- tilby 20 uker praksis der 5 LU - studentene gjennomfører all sin praksis innen det partnerskapet studentene sluses inn i fra første studieår
- velge ut egnete mentorer for studentene innen partnerskapet
- organisere møter med mentorer før praksis
- drøfte hver enkelt students utvikling i praksis etter hver praksisperiode
- vurdere studentenes praktiske lærerdyktighet, og eventuelt veilede/stryke uegnete studenter ut av utdanningen
- planlegge, organisere og evaluere regelmessige seminar med partnerskapets studenter der tema knyttet til læreryrket drøftes; seminarene må legges til de dagene som praksisansvarlige har undervisningsfri i skolen
- organisere eventuelle skoleovertakelser (hel- eller delovertakelse) knyttet til praksis i 4. år
- legge forholdene til rette for studentenes FOU-arbeid

Activities in the partnership

Sammensetning av ett partnerskap (en trenger sannsynligvis 3 partnerskap for å dekke behovet for 5 LU ved UiB)

Hvert partnerskap består av:

- 4 skoler: 2 ungdomsskoler og 2 videregående skoler
- 2-3 fagansatte ved UiB (f.eks. fagdidaktikere og pedagoger)
- 4 praksisansvarlige med 20% stilling fra hver enkelt skole i partnerskapet
- praksisansvarlige som må ha en felles fri undervisningsøkt fra sin skole hver uke, f.eks. tirsdager etter lunsj slik at de kan delta i aktiviteter ved UiB
- Ca 30 – 35 studenter med ulike fagbakgrunn; Studentene innen ett partnerskap deles inn i basisgrupper på 5 – 6 fra første dag.
- fagansatte ved UiB og 4 praksisansvarlige som får ansvar for hver sin basisgruppe med oppgaver som f.eks. gjennomføring av mikroundervisning før første praksis, individuelle utviklingssamtaler før og etter praksisperiodene, minst ett praksisbesøk mm)

e. Praksisansvarlig i 20% stilling

Den praksisansvarlige ved skolene i partnerskapsmodellen skal:

- være bindeleddet mellom skolen og UiB
- delta i partnerskapsmøter der utviklingen til hver enkelt student innen partnerskapet evalueres, og fremtidige tiltak for den enkelte student drøftes
- ha ansvar for en basisgruppe i partnerskapet (mikroundervisning, utviklingssamtaler, praksisbesøk, vurdering av hver enkelt students utvikling)
- delta i seminar når vedkommende har god kompetanse i forhold til det aktuelle seminartema
- velge ut veiledere som har best mulig kompetanse i forhold til hver enkelt students veiledningsbehov
- veilede studenter og mentorer
- delta i eventuelle skoleovertakelser på skoler innen partnerskapet
- legge forholdene til rette for studentenes FOU-arbeid ved egen skole

Den femårige lektorutdanningen ved UiB kan styrkes ved at Styringsgruppen har ansvar for den overordnede strategien og rammebetingelsene for utdanningen, Programstyret har ansvar for den faglige helheten mellom alle elementene i studieprogrammet, Praksisutvalget har det overordnede ansvaret for koplingen mellom UiB og praksisfeltet, mens partnerskapene har ansvaret for gjennomføring av ulike aktiviteter knyttet til kopling mellom UiB og praksisfeltet.